

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА**

Кафедра соціально-гуманітарних і правових дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-педагогічної роботи

_____ Мальований М.І.

«_____» _____ 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Освітній ступінь: бакалавр

Спеціальність: 242 «Туризм»

Факультет: менеджменту

Умань – 2019 р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Правове регулювання туристичної діяльності» для здобувачів першого рівня вищої освіти за спеціальністю: 242 «Туризм». – Умань: Уманський НУС, 2018. – 23 с.

Розробник: Поліщук Олена Анатоліївна, доцент, кандидат педагогічних наук

_____ (О.А. Поліщук)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри соціально-гуманітарних і правових дисциплін

Протокол від «___» _____ 2019 року № ____

Завідувач кафедри _____ (Л. В. Машковська)

Схвалено науково-методичною комісією факультету менеджменту

Протокол від «___» _____ 2019 року № ____

Голова _____ (М.О. Гоменюк)

«___» _____ 2019 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3,5	Галузь знань 24 «Сфера обслуговування»	Обовязкова (за вибором)	
Модулів – 1	Спеціальність: 242 «Туризм»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		3-й	-
Індивідуальне науково-дослідне завдання –		Семестр	
Загальна кількість годин – 105		5-й	-
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи – 4	Освітній рівень: бакалавр	Лекції	
		14 год.	-
		Практичні, семінарські	
		16 год.	-
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		75 год.	год.
		Індивідуальні завдання:	
		Вид контролю: екзамен	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 30:70

для заочної форми навчання –

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Головною метою вивчення дисципліни «Правове регулювання туристичної діяльності» є формування у студентів теоретичних знань про систему правового регулювання туристичної діяльності України, а також навичок роботи з нормативно-правовими актами, що становлять цю систему. Це сприятиме підготовці висококваліфікованого фахівця з туризму, який буде спроможний використовувати набуті знання у майбутній професії.

Завданнями вивчення дисципліни «Правове регулювання туристичної діяльності» є набуття таких компетентностей:

інтегральної:

– здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері туризму або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.

спеціальних (фахових):

- здатність діяти соціально відповідально та свідомо;
- здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу;
- прагнення до збереження навколишнього середовища
- здатність працювати в міжнародному контексті;
- навички використання інформаційних та комунікаційних технологій;
- здатність працювати в команді та автономно;
- знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного);
- здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту;
- здатність забезпечувати безпеку туристів у звичайних та складних форс-мажорних обставинах;
- здатність діяти у правовому полі, керуватися нормами законодавства;
- здатність працювати з документацією та здійснювати розрахункові операції суб'єктом туристичного бізнесу.

Програмними результатами вивчення дисципліни «Правове регулювання туристичної діяльності» є:

- знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів;
- ідентифікувати туристичну документацію та вміти правильно нею користуватися;

У результаті вивчення дисципліни «Правове регулювання туристичної діяльності» студент повинен **знати:**

- основні норми права та особливості регулювання туристичної діяльності України;
- порядок здійснення туристичної діяльності та надання туристичних послуг;
- види юридичної відповідальності за порушення встановлених норм;
- правові засади міжнародного співробітництва туристичної сфери в Україні.

уміти:

- аналізувати норми права в процесі здійснення туристичної діяльності;
- виявляти проблеми та знаходити їх ефективне вирішення на основі знань системи правового регулювання туристичної діяльності;
- використовувати придбані знання в процесі практичної діяльності;
- користуватися юридичною термінологією;
- правильно оформлювати договори та іншу документацію, що використовуються у здійсненні туристичної діяльності.

Навчальна дисципліна «Правове регулювання туристичної діяльності» викладається після опанування дисциплін «Основи туризмознавства», «Правознавство», «Організація туристичних подорожей», «Організація екскурсійних послуг», «Туроперейтинг».

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовний модуль 1.

Загальна характеристики туристичної сфери в Україні

Тема 1. Законодавчі засади регулювання туристичної сфери

Туристська діяльність як об'єкт правового регулювання. Понятійний апарат у сфері туризму за законодавством України.

Концепція системи правового регулювання туризму в Україні та проблеми правореалізації. Конституція України як правова основа розвитку туризму. Законодавство України про туризм, загальної дії. Спеціальне законодавство України про туризм. Міжнародні правові акти у сфері туризму.

Тема 2. Суб'єкти туристських правовідносин

Суб'єкти туристичних правовідносин: поняття, склад та правовий статус (суб'єктивні права, свободи і юридичні обов'язки; правові принципи і юридичні гарантії; законні інтереси; правособ'єктність; юридична відповідальність).

Органи державної влади, що здійснюють регулювання в сфері туризму (загальної та спеціальної компетенції). Суб'єкти туристичної діяльності: сутність, види, права та обов'язки. Громадські туристичні організації: правові засади створення та функціонування. Туристи як суб'єкти туристичних правовідносин (суб'єктивні права, свободи і юридичні обов'язки тощо).

Тема 3. Організаційно-правові засади туристичної діяльності

Сутність організаційно правового регулювання туристичної діяльності.

Ліцензування туристичної діяльності. Законодавство України, що встановлює вимоги до провадження туроператорської діяльності. Органи ліцензування тур операторської діяльності. Перелік документів, які додаються до заяви про видачу ліцензії для туроператорської діяльності: організаційні вимоги; загальні вимоги до службового приміщення (офісу); кваліфікаційні вимоги; вимоги до кадрового складу працівників туроператора і турагента; вимоги до фінансового забезпечення відповідальності туроператорів та турагентів; загальні вимоги при укладанні договорів при здійсненні туристичної діяльності; вимоги, щодо забезпечення страхового захисту туристів; вимоги до інформаційно-рекламної діяльності туроператорів і турагентів та інші.

Сертифікація і стандартизація у сфері туризму. Державна система стандартизації безпосередньо у сфері туристичної діяльності. Обов'язкова і добровільна сертифікація. Правила проведення обов'язкової сертифікації готельних послуг та послуг харчування.

Категоризація об'єктів туристичної інфраструктури. Правове регулювання процедури встановлення категорій готелям та іншим об'єктам, що надають послуги з тимчасового розміщення (проживання). Міжнародні системи класифікації готелів.

Тема 4. Договірні відносини в сфері туризму

Загальні умови укладання договорів у сфері туризму. Правові засади укладання договору на туристичне обслуговування, права та обов'язки сторін. Відповідальність за невиконання договірних зобов'язань.

Правові підстави укладання агентського договору, його особливості. Межі відповідальності сторін за посередницьким договором.

Договір комерційної концесії та договір франчайзингу в сфері туризму.

Інші види договорів за законодавством України.

Тема 5. Туристські формальності та безпека туризму

Нормативно-правове регулювання безпеки туризму. Міжгалузева програма забезпечення захисту та безпеки туристів.

Види ризиків у сфері туризму: правові заходи запобігання.

Фінансові гарантії відповідальності туроператора та турагента як запобіжний захід фінансової безпеки.

Туристичні формальності: сутність та правові засади дотримання. Право на свободу туристичних подорожей та Шенгенський простір. Захист інтересів українських туристів за межами України.

Тема 6. Правове регулювання порядку виїзду з України в'їзду в Україну з метою туризму

Порядок здійснення права громадян України на виїзд за кордон і в'їзд в Україну; правове регулювання оформлення документів для зарубіжних поїздок.

Особливості правового регулювання виїзду дітей за кордон на відпочинок і оздоровлення.

Загальні правила в'їзду іноземців та осіб без громадянства в Україну, їх виїзду України і транзитного проїзду через її територію. Правове регулювання порядку оформлення візових документів для в'їзду в Україну. Правові наслідки порушення законодавства України іноземцями та особами без громадянства, а також юридичними і фізичними особами, які приймають чи надають їм послуги.

Змістовний модуль 2.

Особливості правового регулювання туристичної сфери

Тема 7. Правове забезпечення страхування в туристичній діяльності

Поняття страхового полісу в туризмі за законодавством України. Правові засади укладання договору страхування в туризмі, його основні елементи.

Основні види страхування та особливості правового регулювання в туризмі: обов'язкове медичне страхування туристів та страхування від нещасного випадку; страхування цивільної відповідальності туриста; страхування відповідальності суб'єкта туристичної діяльності; майнове страхування – страхування багажу туриста під час подорожі; страхування анулювання договору про туристичне обслуговування з поважних причин; асістанс, його особливості; обов'язкове страхування автоцивільної відповідальності за кордоном – «Зелена картка».

Тема 8. Особливості правового регулювання окремих видів туризму

Основні види туризму за законодавством України.

Морські та річкові круїзи: поняття та види. Організація та обслуговування морських і річкових подорожей.

Правові основи здійснення морських круїзів. Договірні зобов'язання на морському транспорті. Договір морського перевезення пасажирів. Поняття договору морського круїзу. Договір морського агентування. Договір чартеру (фрахтування) суден на певний час. Договір лізингу судна. Договір морського страхування.

Порядок здійснення річкових круїзів. Відповідальність організаторів круїзу.

Особливості правового регулювання сільського туризму в Україні. Європейський досвід правого регулювання розвитку сільського туризму.

Тема 9. Правове регулювання оподаткування суб'єктів туристичної діяльності

Система законодавства про оподаткування суб'єктів туристичної діяльності в Україні.

Загальнодержавні податки і збори, особливості їх правового регулювання в туризмі.

Місцеві податки і збори, особливості їх правового регулювання в туризмі.

Податкові пільги, особливості їх законодавчого регулювання в туризмі.

Тема 10. Правові засади здійснення державного нагляду (контролю) у сфері туристичної діяльності

Загальні правила здійснення державного нагляду (контролю) у сфері туристичної діяльності.

Органи контролю за діяльністю суб'єктів господарювання в сфері туризму. Контроль за додержанням Ліцензійних умов провадження туроператорської діяльності. Контроль за здійсненням туристського супроводу. Податкові перевірки суб'єктів туристичної діяльності. Перевірки фондів соціального страхування: у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням; від нещасного випадку та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності; на випадок безробіття. Перевірка інспекції з праці. Перевірки суб'єктів туристичної діяльності державними органами у сфері захисту прав споживачів.

Тема 11. Юридична відповідальність за порушення законодавства в сфері туристичної діяльності

Види порушень законодавства України в галузі туризму: загальні положення.

Види юридичної відповідальності за порушення у сфері туризму. Адміністративні правопорушення та відповідальність за їх вчинення. Цивільно-правова відповідальність: загальні положення. Забезпечення виконання зобов'язань. Правові наслідки порушення зобов'язань. Відповідальність за порушення зобов'язання. Дисциплінарна відповідальність у сфері туризму. Господарсько-правова відповідальність. Кримінальна відповідальність у сфері туризму.

Тема 12. Правові аспекти співробітництва України з Європейським Союзом у сфері туризму

Правові основи євроінтеграційних процесів України та адаптація законодавства до норм Європейського Союзу.

Гармонізація законодавства України про туризм з нормами Європейського Союзу.

Угода про партнерство і співробітництво між Україною і ЄС та їх державами-членами. Основні напрями співпраці України з державами-членами ЄС у галузі туризму.

Інститути громадянського суспільства та євроінтеграційні процеси України: правові основи.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і	Кількість годин
---------------------------	-----------------

тем	денна форма						Заочна форма					
	усьог о	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1. Правове регулювання туристичної діяльності												
Змістовий модуль 1. Загальна характеристики туристичної сфери в Україні												
Тема 1. Законодавчі засади регулювання туристичної сфери	8	1	1			6		-	-			-
Тема 2. Суб'єкти туристичних правовідносин	8	1	1			6		-	-			-
Тема 3. Організаційно-правові засади туристичної діяльності	10	2	2			6		-	-			-
Тема 4. Договірні відносини в сфері туризму	8	1	1			6		-	-			-
Тема 5. Туристичні формальності та безпека туризму	8	1	1			6		-	-			-
Тема 6. Правове регулювання порядку виїзду з України і в'їзду в Україну з метою туризму	10	2	2			6		-	-			-
Разом за змістовим модулем 1.	52	8	8			36		-	-			-
Змістовий модуль 2. Особливості правового регулювання туристичної сфери												
Тема 7. Правове регулювання порядку виїзду з України і в'їзду в Україну з метою туризму	9	1	2			6		-	-			-
Тема 8. Особливості правового регулювання окремих видів туризму	9	1	2			6		-	-			-
Тема 9. Правове регулювання оподаткування суб'єктів туристичної діяльності	8	1	1			6		-	-			-
Тема 10. Правові засади здійснення державного нагляду (контролю) у сфері туристичної діяльності	8	1	1			6		-	-			-
Тема 11. Юридична відповідальність за порушення законодавства в сфері туристичної діяльності	8	1	1			6		-	-			-
Тема 12. Правові аспекти співробітництва України з Європейським Союзом у сфері туризму	8	1	1			9		-	-			-
Разом за змістовим модулем 2.		6	8			39		-	-			-
Усього годин	105	14	16			75		-	-			-

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Законодавчі засади регулювання туристичної сфери План 1. Туристична діяльність як об'єкт правового регулювання 2. Понятійний апарат у сфері туризму за законодавством України 3. Концепція системи правового регулювання туризму в Україні та проблеми право реалізації 4. Конституція України як правова основа розвитку туризму 5. Законодавство України про туризм загальної дії 6. Спеціальне законодавство України про туризм 7. Міжнародні правові акти у сфері туризму Література: 1-4, 10-13, 18, 22, 21	1	-
2	Тема 2. Суб'єкти туристських правовідносин План 1. Суб'єкти туристських правовідносин: поняття, склад та правовий статус (суб'єктивні права, свободи і юридичні обов'язки; правові принципи і юридичні гарантії; законні інтереси; правосуб'єктність; юридична відповідальність) 2. Органи державної влади, що здійснюють регулювання в сфері туризму (загальної та спеціальної компетенції) 3. Громадські туристичні організації: правові засади створення та функціонування 4. Туристи, як суб'єкти туристичних правовідносин (суб'єктивні права, свободи і юридичні обов'язки тощо) Література: 1-12, 15, 16,19 ,27	1	-
3	Тема 3. Організаційно-правові засади туристичної діяльності План 1. Сутність організаційно правового регулювання туристичної діяльності 2. Законодавство України, що встановлює вимоги до провадження туроператорської діяльності. 3. Органи ліцензування туроператорської діяльності 4. Сертифікація і стандартизація у сфері туризму 5. Категоризація об'єктів туристичної інфраструктури Література: 10, 11,13, 20	2	-
4	Тема 4. Договірні відносини в сфері туризму План 1. Загальні умови укладання договорів у сфері туризму 2. Правові засади укладання договору на туристичне обслуговування, права та обов'язки сторін	1	-

	3. Відповідальність за невиконання договірних зобов'язань 4. Правові підстави укладання агентського договору, його особливості. Межі відповідальності сторін за посередницьким договором 5. Договір комерційної концесії та договір франчайзингу в сфері туризму 6. Інші види договорів за законодавством України 7. Право на свободу туристичних подорожей та Шенгенський простір 8. Захист інтересів українських туристів межами України Література: 2, 10, 22		
5	Тема 5. Туристичні формальності та безпека туризму План 1. Загальні положення забезпечення безпеки туризму. Міжгалузева програма забезпечення захисту та безпеки туристів 2. Фінансове забезпечення, як спосіб забезпечення безпеки туристів 3. Право на свободу туристичних подорожей та Шенгенський простір 4. Захист інтересів українських туристів за межами України Література: 1, 6, 10, 11, 20	1	-
6	Тема 6. Правове регулювання порядку виїзду з України і в'їзду в Україну з метою туризму та правове забезпечення страхування в туристській діяльності План 1. Порядок здійснення права громадян України на виїзд за кордон і в'їзд в Україну; правове регулювання оформлення документів для зарубіжних поїздок 2. Особливості правового регулювання виїзду дітей за кордон на відпочинок і оздоровлення 3. Загальні правила в'їзду іноземців та осіб без громадянства в Україну, їх виїзду України і транзитного проїзду через її територію 4. Правове регулювання порядку оформлення візових документів для в'їзду в Україну 5. Правові наслідки порушення законодавства України іноземцями та особами без громадянства, а також юридичними і фізичними особами, які приймають чи надають їм послуги Література: 1, 10, 15, 19, 26	2	-
7	Тема 7. Правове забезпечення страхування в туристській діяльності План 1. Поняття страхового полісу в туризмі за законодавством України 2. Правові засади укладання договору страхування в туризмі, його основні елементи 3. Основні види страхування та особливості правового регулювання в туризмі	1	-

	Література:1, 2, 10,14		
8	Тема 8. Особливості правового регулювання окремих видів туризму План 1. Основні види туризму за законодавством України 2. Організаційно-правові засади морського та річкового круїзу 3. Особливості договірних відносин морського та річкового круїзу 4. Договір морського перевезення. Поняття договору морського круїзу. Договір морського агентування 5. Договір чартеру (фрахтування) суден на певний час 6. Договір лізингу судна 7. Договір морського страхування 8. Відповідальність організаторів круїзів 9. Особливості правового регулювання сільського туризму в Україні Література:2, 9, 10, 18	1	-
9	Тема 9. Правове регулювання оподаткування суб'єктів туристичної діяльності План 1. Система законодавства про оподаткування суб'єктів туристичної діяльності в Україні 2. Загальнодержавні податки і збори, особливості їх правового регулювання в туризмі 3. Місцеві податки і збори, особливості їх правового регулювання в туризмі 4. Податкові пільги, особливості їх законодавчого регулювання в туризмі Література:1, 3, 4, 17, 25,	1	-
10	Тема 10. Правові засади здійснення державного нагляду (контролю) у сфері туристичної діяльності План 1. Загальні правила здійснення державного нагляду (контролю) у сфері туристичної діяльності 2. Органи контролю за діяльністю суб'єктів господарювання в сфері туризму 3. Контроль за додержання Ліцензійних умов провадження тур операторської діяльності 4. Контроль за здійсненням туристичного супроводу 5.Податкові перевірки 6. Перевірки фондів соціального страхування 7. Перевірки суб'єктів туристичної діяльності державними органами у сфері захисту прав споживачів Література:1, 3, 6, 7, 8, 23, 24	1	-
11	Тема 11. Юридична відповідальність за порушення законодавства в сфері туристичної діяльності План 1. Загальні положення про відповідальність згідно законодавством України 2. Адміністративні правопорушення та відповідальність за їх вчинення 3. Цивільно-правова відповідальність: загальні положення. Дисциплінарна відповідальність у сфері	1	-

	туризму 4. Господарсько-правова відповідальність 5. Кримінальна відповідальність у сфері туризму Література: 1, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10		
12	Тема 12. Правові аспекти співробітництва України з Європейським союзом у сфері туризму План 1. Правові основи євро інтеграційних процесів України та адаптація законодавства до норм Європейського Союзу 2. Гармонізація законодавства України про туризм з нормами Європейського Союзу 3. Угода про партнерство і співробітництво між Україною і ЄС та їх державами членами 4. Основні напрями співпраці України з державами – членами ЄС у галузі туризму 5. Правові основи інституту громадянства та євроінтеграційні процеси України Література: 1, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10	1	-
	Всього	16	-

6. Теми практичних занять

Навчальним планом практичні заняття не передбачено.

7. Теми лабораторних занять

Навчальним планом лабораторні заняття не передбачено.

8. Самостійна робота

Самостійне вивчення дисципліни «Правове регулювання туристичної діяльності» неможливе без використання літературних джерел. У наш час знайомство з літературою навіть із самого вузького питання становить нелегке й досить трудомістке завдання. Дисципліна «Правове регулювання туристичної діяльності» за період свого існування нагромадило величезну кількість літературних джерел - підручників і навчальних посібників, монографій та журнальних статей, публікацій. Тому раціональна організація вивчення літератури курсу особливо необхідна.

Для ефективного використання літератури й виконання поза аудиторної контрольної роботи варто вести конспект підручників. Конспектування інших літературних джерел має рекомендаційний характер. За підручником конспектуються лише ті питання, які через обмежене число лекцій та практичних занять не знайшли відбиття в лекційних конспектах й у зошитах для практичних занять. На лекціях і семінарських заняттях розглядається найбільш складний матеріал, представлений у питаннях для самопідготовки, які наведені до кожної теми курсу. Усі інші питання, викладені в запропонованому підручнику конспектуються в зошиті для самостійних робіт.

Спочатку потрібно ознайомитися з основною (підручниками й навчальними посібниками), а потім з допоміжною (монографіями і статтями) літературою. При цьому важливо вивчити насамперед книги, а потім статті (у першу чергу останніх років видання) - вітчизняні й закордонні.

Матеріал для конспектування доцільно оформляти в такій послідовності:

- 1) назва вивченої теми курсу;
- 2) конспект робіт з питань інтелектуальної власності (з вказівкою назви й сторінок першоджерела);

3) конспект вказаних вище питань підручника (виписують їхні заголовки і сторінки підручника);

4) конспект (за вибором студента) інших літературних джерел з даної теми (при цьому вказують їхніх авторів, назву, рік і місце видання, сторінки).

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
	Змістовий модуль 1. Загальна характеристики туристичної сфери в Україні		
1	Тема 1. Законодавчі засади регулювання туристичної сфери <u>Конспект питань для самоконтролю:</u> <u>Дайте характеристику наступним міжнародним правовим актам</u> 1. Статут Всесвітньої туристичної організації 2. Манільська декларація у світовому туризмі 3. Гаазька декларація по туризму 4. Кодекс туриста 5. Хартія туризму 6. Глобальний етичний кодекс туризму Література:1-4, 10-13, 18, 22, 21, 43, 76-80, 89, 90, 97, 107, 111-113	6	-
2	Тема 2. Суб'єкти туристичних правовідносин <u>Конспект питань для самоконтролю</u> : 1. Правове регулювання пансіонатів та санаторіїв, як засіб розміщення 2. Класифікація туристичних ресурсів, як складової туристичної сфери 3. Досвід зарубіжних країн системі державного управління туристичною сферою Література:12,-12, 15, 16,19 ,27, 31, 33-35, 42, 46, 53, 96, 101, 106	6	-
3	Тема 3. Організаційно-правові засади туристичної діяльності <u>Конспект питань для самоконтролю</u> : 1. Співвідношення внутрішньої та міжнародної стандартизації туристичної сфери (порівняльна характеристика) 2. Правове регулювання туристичних представництв за межами України (дипломатичні та консульські представництва) Література:10, 11,13, 20, 41, 42, 45, 46, 48, 50, 55-65, 98, 102, 105, 107	6	-
4	Тема 4. Договірні відносини в сфері туризму <u>Конспект питань для самоконтролю</u> : 1. Характеристика агентського договору 2. Скласти приклад туристичного договору (обрати за видом) Література:2, 10, 22, 67, 69, 81, 83-86, 95, 107	6	-

5	Тема 5. Туристичні формальності та безпека туризму <u>Конспект питань для самоконтролю:</u> 1. Право на свободу туристичних подорожей та Шенгенський простір 2. Захист інтересів українських туристів за межами України Література:1,6, 10,11, 20, 86-88, 102		
6	Тема 6. Правове регулювання порядку виїзду з України і в'їзду в Україну з метою туризму <u>Конспект питань для самоконтролю:</u> 1. Дайте характеристику Закону України «Про страхування» 2. Складіть приклад договору страхування Література:1, 10, 15, 19, 26, 31, 37-39, 44, 51, 52, 66, 72	6	-
Змістовий модуль 2. Особливості правового регулювання туристичної сфери			
7	Тема 7. Правове забезпечення страхування в туристичній діяльності <u>Конспект питань для самоконтролю:</u> 1. Обов'язкове страхування автоцивільної відповідальності «Зелена карта» 2. Анулювання договору туристичного обслуговування з поважних причин Література:1, 2, 10, 14, 107	6	-
8	Тема 8. Особливості правового регулювання окремих видів туризму <u>Конспект питань для самоконтролю:</u> 1. Межі відповідальності сторін за посередницьким договором та відповідальності організаторів круїзу 2. Дайте характеристику договору авіоперевезення пасажирів 3. Європейський досвід правового регламентування розвитку сільського туризму Література:2, 9, 10, 18, 36, 40, 107	6	-
9	Тема 9. Правове регулювання оподаткування суб'єктів туристичної діяльності <u>Конспект питань для самоконтролю:</u> 1. Складіть структурно-логічну схему «Податкова система України» (враховуючи податки у туристичній сфері) 2. Дайте характеристику формі статистичної звітності «Звіт про діяльність туристичної організації Форма №1-ТУР» Література:1,3, 4, 17, 25, 47, 49, 54, 102, 107	6	-
10	Тема 10. Правові засади здійснення державного нагляду (контроль) у сфері туристичної діяльності <u>Конспект питань для самоконтролю:</u> 1. Перевірки суб'єктів туристичної діяльності державними органами у сфері захисту прав споживачів 2. Контроль за додержанням Ліцензійних умов провадження туроператорської діяльності 3. Контроль за здійсненням туристичного супроводу Література:1, 3, 6, 7, 8, 23, 24, 28, 29, 30, 71, 72	6	-
11	Тема 11. Юридична відповідальність за порушення законодавства в сфері туристичної діяльності <u>Конспект питань для самоконтролю:</u> 1. Визначення та форма арбітражної угоди згідно Закону України «Про міжнародний комерційний арбітраж» 2. Порядок оспорування рішення Міжнародного комерційного	6	-

	арбітражу Література: 1, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 85, 87, 88, 100		
12	Тема 12. Правові аспекти співробітництва України з Європейським союзом у сфері туризму <u>Конспект питань для самоконтролю:</u> 1. Гармонізація законодавства України про туризм з нормами Європейського Союзу 2. Інститути громадянства та євро інтеграційні процеси України: правові основи Література: 1, 70, 71, 72, 74, 75, 81, 84, 88, 89, 92-94	6	-
	Разом	75	-

9. Індивідуальні завдання

9.1. Науковий реферат

З метою поглиблення знань із дисципліни, набуття навичок самостійної роботи з літературою пропонується виконання індивідуальних творчих завдань у вигляді написання наукових рефератів. Написання реферату займає важливе місце у процесі організації самостійної роботи студентів і є важливим засобом поглиблення знань з навчальної дисципліни. Реферати стимулюють до більш глибокого вивчення предмета, розвивають вміння користуватися навчальною літературою і законодавством, складати бібліографію.

Реферати виконуються на основі самостійного вивчення рекомендованої літератури і законодавства, перелік яких не обмежує ініціативи студента і його можливостей у використанні більш широкого кола наукових досліджень.

Вказівки до виконання індивідуальних завдань

Однією з форм індивідуальної творчої роботи є **написання та захист реферату**.

Робота над рефератом складається із наступних етапів: вибір теми на основі тематики, затвердженої кафедрою; накопичення інформаційного матеріалу; підготовка та написання реферату; захист реферату.

Реферат повинен мати наступну структуру:

- план;
- короткий вступ;
- виклад основного змісту теми;
- висновки;
- список використаної літератури.

План – це логічна основа реферату, від нього залежить структура, зміст, логічний зв'язок частин реферату. Розробка плану розпочинається з ознайомлення з відповідною літературою, на основі якої складається попередній план з двох-трьох пунктів. План не слід занадто деталізувати – в ньому даються основні, центральні питання теми в логічній послідовності. Доцільно попередньо складений план реферату узгодити на консультації з викладачем.

Маючи попередній план, необхідно звернутися до бібліографії. Суттєву допомогу в ознайомленні з бібліографією можуть надати бібліотечні каталоги (алфавітний, предметний), довідкова література (енциклопедії, словники, статистичні збірники), наукова та періодична література (монографії, журнали, газети).

Основному тексту в рефераті передуює вступ. У ньому необхідно показати значення, актуальність проблеми, яка розглядається, обґрунтувати вибір теми, сформулювати основну мету, яка буде розкрита в рефераті.

В основній частині роботи велику увагу слід приділити глибокому теоретичному аналізу як теми в цілому, так і окремих її питань, правильно ув'язати теоретичні положення з практикою, розкрити матеріал відповідно до складеного плану.

Виклад основних питань завершується короткими висновками, де узагальнюються найважливіші положення, розглянуті в рефераті.

Реферат повинен бути написаний грамотно, без помилок, повторів, скорочень.

Важливе значення має правильне оформлення реферату. На титульному аркуші необхідно вказати назву вищого навчального закладу, факультету, реферату, групу, своє прізвище та ініціали, прізвище наукового керівника. На наступному аркуші наводиться план реферату з вказаними сторінками відповідних розділів.

Текст реферату повинен бути набраним на комп'ютері (або ж написаний від руки) з одного боку аркуша формату А4, шрифт – Times New Roman, розмір – 14, поля: верхнє та нижнє – 20 мм, ліве – 30 мм, праве – 10 мм, інтервал – 1,5. Кожен розділ плану починається з нової сторінки. Сторінки повинні бути пронумеровані у правому верхньому куті.

Обсяг реферату – 25-30 сторінок друкованого тексту, або 40-45 аркушів написаних від руки.

Текст реферату повинен містити посилання на використані літературні джерела. Цитати з використаних джерел необхідно брати в лапки і давати точні та повні посилання на ці джерела. Зазначені у тексті цитати повинні відповідати посиланням на джерела, з яких вони наведені, та оформлені таким чином: [1, с. 25], де перша цифра – номер джерела за списком використаної літератури, а друга – номер сторінки.

Посилання робляться у вигляді зносок (у нижній частині сторінки). Зноски подаються за існуючими бібліографічними правилами (автор, назва роботи, місце і рік видання, номер сторінки). Посилання повинні бути пронумеровані. У кінці роботи з дотриманням бібліографічних правил подається список використаних правових джерел та літератури у такій послідовності: 1) нормативно-правові акти та інші правові документи (подаються за юридичною силою і датою прийняття); 2) література (подається в алфавітному порядку); 3) інші матеріали. Бібліографічний список має містити: прізвищ автора, з наведенням назви праці (статті), видавництва, року видання та загальної кількості сторінок.

Підготовлений реферат захищається на семінарському або індивідуальному занятті. Аргументом для підготовки до захисту реферату є позитивна рецензія наукового керівника, в іншому випадку його необхідно доопрацювати відповідно до даних у ній рекомендацій. Реферат не допускається до захисту, якщо: текст реферату є компіляцією тексту підручника; основні питання не розкрито або викладено фрагментарно; текст містить помилки; реферат оформлено неправильно.

Підготовка до захисту реферату включає усунення недоліків і помилок, указаних у рецензії, та складання короткого резюме реферату (визначення важливих понять, фактів, формулювання висновків), що буде сприяти закріпленню матеріалу в пам'яті і вільному його викладу під час захисту.

Рекомендована тематика для письмової доповіді, реферату

1. Туристична діяльність держави.
2. Система органів, що здійснюють регулювання в галузі туризму..
3. Загальна характеристика основних нормативно-правових актів, що регламентують туристичну діяльність.
4. Міністерство культури і туризму України.
5. Державна служба курортів і туризму.
6. Договір на туристичне обслуговування (договір з туристом), який укладається між туроператором та туристом.
7. Договір на туристичне обслуговування (договір з туристом), який укладається між турагентом та туристом.
8. Агентський договір, який укладається між туроператором та турагентом.
9. Агентський договір, який укладається між готелем (засобом розміщення) і турагентом.
10. Договір на реалізацію готельних послуг, який укладається між готелем (засобом розміщення) і туроператором.
11. Статут Всесвітньої туристської організації.(ВТО)
12. Конференція ООН з міжнародного туризму та подорожі.

13. Хартія туризму.
14. Міжнародні конвенції та правила. Міжнародні договори України в галузі туризму.
15. Особливості здійснення діяльності в Україні іноземними суб'єктами туристичної діяльності.
16. Порядок виїзду громадян України за кордон.
17. Особливості виїзду за кордон неповнолітніх.
18. Поняття та види підприємницької діяльності.
19. Суб'єкти підприємницької діяльності.
20. Особливості укладення контракту з Директором туристичної фірми. (трудовий контракт між власником і директором туристичної компанії)
21. Контроль за додержанням ліцензійних умов.
22. Методика розрахунку обсягів туристичної діяльності.
23. Стандарти в галузі туризму.
24. Державна реєстрація юридичних та фізичних осіб – підприємців.
25. Економіко-правові аспекти туристичної діяльності в Україні.
26. Порядок притягнення до цивільно-правової відповідальності.
27. Поняття та види юридичної відповідальності.
28. Поняття, види та повноваження правоохоронних органів в Україні.
29. Урегулювання конфліктів між туристичною фірмою та споживачем туристичних послуг.
30. Зовнішньоекономічний контракт (договір комісії), який укладається між іноземною туристичною фірмою та українським туроператором
31. Зовнішньоекономічний договір (форма, зміст, істотні умови).

10. Методи навчання

Під час викладання дисципліни «Правове регулювання туристичної діяльності» використовуються наступні методи навчання:

Словесні методи навчання:

- лекція — метод навчання, який передбачає розкриття у словесній формі сутності явищ, наукових понять, процесів, які знаходяться між собою в логічному зв'язку, об'єднані загальною темою.
- пояснення — вербальний метод навчання, який передбачає розкриття сутності певного явища, процесу, закону.
- бесіда передбачає використання попереднього досвіду з певної галузі знань і на основі цього залучення їх за допомогою діалогу до усвідомлення нових явищ, понять або відтворення уже наявних знань. З погляду форми проведення виокремлюють два види бесіди: евристичну і репродуктивну. За місцем у навчальному процесі виділяють бесіди: вступну, поточну, підсумкову.

Наочні методи:

- демонстрація — це метод навчання, який передбачає показ предметів і процесів у їхньому натуральному вигляді, в динаміці.
- ілюстрація — метод навчання, який передбачає показ предметів і процесів у їх символічному зображенні (фотографії, малюнки, схеми, графіки та ін.).
- спостереження як метод навчання передбачає сприймання певних предметів, явищ, процесів у природному чи виробничому середовищі без втручання у ці явища й процеси.

Практичні методи навчання. Спрямовані на досягнення завершального етапу процесу пізнання (практичні та семінарські заняття)

Інтерактивне навчання у вищій школі передбачає докорінну зміну методичних стереотипів, які сформувалися у викладачів. При вивченні дисципліни «Інтелектуальна

власність» використовуються наступні форми навчальної діяльності: фронтальна, парна, індивідуальна та групова. Найпоширенішою є групова форма, яка є формою організації навчання в малих групах студентів, об'єднаних загальною навчальною метою за опосередкованого керівництва викладачем і в співпраці зі студентами. Викладач у груповій навчальній діяльності керує роботою кожного студента опосередковано, через завдання, які він пропонує групі та які регулюють діяльність студентів. При викладанні лекційного матеріалу обов'язковим є використання презентацій що є наочністю для студентів та дозволяє краще засвоїти матеріал.

10. Методи контролю

Для забезпечення оцінювання студентів проводиться поточний (модульний) та підсумковий (екзамен) контроль.

Модульний контроль передбачає перевірку стану засвоєння визначеної системи елементів знань та вмінь студентів з того чи іншого модулю.

При контролі систематичності та активності роботи на семінарських заняттях оцінюванню в балах підлягають: рівень знань, необхідний для виконання аналітично-розрахункових робіт, що передбачені завданнями для самостійного опрацювання; повнота, якість і вчасність їх виконання та результати захисту; рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на семінарських заняттях; активність при обговоренні питань, що винесені на семінарські заняття; результати експрес-контролю тощо.

При контролі виконання індивідуальних завдань, які передбачені робочою навчальною програмою дисципліни, оцінюванню в балах підлягають: самостійне опрацювання окремих питань; написання рефератів, есе; підготовка конспектів навчальних чи наукових тестів; підготовка реферативних матеріалів з публікацією тощо.

При виконанні модульних (контрольних) завдань оцінюванню в балах підлягають теоретичні знання і практичні уміння, яких набули студенти після опанування певного модуля. Модульний контроль проводиться письмово у формі тестів.

Повторне виконання модульних контрольних робіт та індивідуальних завдань на вищу кількість балів дозволяється, як виняток, з поважних причин за погодженням викладача, який викладає дисципліну, з дозволу декана факультету до початку підсумкового контролю (екзамену).

У разі невиконання певних завдань поточного контролю з об'єктивних причин, студенти мають право, з дозволу викладача, скласти їх до останнього семінарського заняття. Час і порядок складання визначає викладач.

У разі, коли студент не з'явився на проведення модульної контрольної роботи без поважних причин, він отримує нуль балів. Перездача модульного контролю допускається у строки, які встановлюються викладачем.

Знання студента з певного модуля вважаються незадовільними, за умови коли сума балів його поточної успішності та за модульний контроль складають менше 61% від максимально можливої суми за цей модуль. В такому випадку можливе повторне перескладання модуля у терміни встановлені викладачем.

Рейтингова сума балів з навчальної дисципліни після складання модулів та підсумкового контролю виставляється як сума набраних студентом балів протягом семестру та балів набраних студентом на підсумковому контролі.

До підсумкового контролю допускаються студенти, які виконали всі модульні контролі, передбачені для даної навчальної дисципліни і за рейтинговим показником набрали не менш як 35 балів.

Підсумковий контроль забезпечує оцінку результатів навчання студентів на заключному етапі вивчення дисципліни і проводиться відповідно до навчального плану у вигляді екзамену в термін, встановлений графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному даною робочою програмою навчальної дисципліни.

Якщо у підсумку студент отримав за рейтинговим показником оцінку “FX”, то він допускається до повторного складання підсумкового контролю з дисципліни. Студент, допущений до повторного складання підсумкового контролю зобов’язаний у терміни, визначені деканатом, перездати невиконані (або виконані на низькому рівні) завдання поточно-модульного контролю, виконати модульні контролі і скласти підсумковий контроль. Рейтинговий показник студента з навчальної дисципліни при цьому визначається за результатами повторного складання підсумкового контролю і не впливає на загальний рейтинг студента.

В основу рейтингового оцінювання знань студента закладена спеціальна 100-бальна шкала оцінювання (максимально можлива сума балів, яку може набрати студент за всіма видами контролю знань з дисципліни з урахуванням поточної успішності, самостійної роботи, науково-дослідної роботи, підсумкового контролю тощо). Встановлюється, що при вивченні дисципліни до моменту підсумкового контролю (іспиту) студент може набрати максимально 70 балів. На підсумковому контролі (іспит) студент може набрати максимально 30 балів, що в сумі і дає 100 балів.

Розподіл балів, присвоюваних студентам при вивченні дисципліни «Правове регулювання туристичної діяльності»

Кількість балів за модуль	Поточний (модульний контроль)									Підсумковий контроль	Сума
	Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2.				
Змістові модулі	T 1-2	T 3	T 4	T 5	T 6	Модульний контроль (10 балів)	T 7	T 8	T 9-10	T 11-12	Модульний контроль (11 балів)
Кількість балів за змістові модулі та модульний контроль	25						24				
Кількість балів за видами робіт:	6	5	5	5	6		5	5	7	7	
активність на практичних заняттях	4	3	3	3	2		3	3	4	4	
виконання самостійної роботи студентів	2	2	2	2	2		2	2	3	3	
30											100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для екзамену
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Нормативно-правові акти

1. ISO/FDIS 18513:2003 Tourism services – Hotels and other types of tourism accommodation – Terminology (Послуги туристичні. Готелі та інші види туристичного розміщення. Термінологія). – 2003.
2. ISO/FDIS 18513:2003 Tourism services – Hotels and other types of tourism accommodation – Terminology (Послуги туристичні. Готелі та інші види туристичного розміщення. Термінологія). – 2003.
3. Гаагская декларация по туризму // Туризм в Україні: Збірник нормативно-правових актів: В 5 т., - Ужгород: ІВА, 2000. – 280 с. – Т. 5.
4. Глобальный этический кодекс туризма // Туризм в Україні: Збірник нормативно-правових актів: В 5 т. – Ужгород: ІВА, 2000. – 280 с. – Т. 5.
5. Господарський кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18. – Ст. 144.
6. Директива № 97/7/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 20 травня 1997 року «Про захист прав споживачів при укладанні контрактів на відстані» // Official Journal L144. – 04/06/1997.-P.0019-0027.
7. Директива Ради № 93/13/ЄЕС від 5 квітня 1993 року «Про несумлінні умови в договорах із споживачами» // Official Journal L095. – 21/04/1993. – P.0029-0034.
8. Договір про Європейський Союз (Маастрихтський договір) підписаний 07.02.1992 р., набув чинності 01.11.1993 р.
9. ДСТУ 3862-99 «Громадське харчування. Терміни та визначення» і ДСТУ 4281:2004 «Заклади ресторанного господарства. Класифікація» [Електр.ресурс] /Держтуризмкурортів. – [К., 2009]. – Режим доступу: <http://www.tourism.gov.ua/PublicationsList.aspx?id=44>.
10. ДСТУ 4268:2003 «Засоби розміщування. Загальні вимоги» [Електр.ресурс] / Держтуризмкурортів. – [К, 2009]. – Режим доступу: <http://www.tourism.gov.ua/PublicationsList.aspx?id=44>.

11. ДСТУ 4269:2003 «Послуги туристичні. Класифікація готелів» [Електр.ресурс] / Держтуризмкурортів. – [К., 2009]. – Режим доступу: <http://www.tourism.gov.ua/PublicationsList.aspx?id=44>.
12. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 р. № 322-VIII.
13. Кодекс торговельного мореплавства України від 23.05.1995 р. № 176/95-ВР // Відомості Верховної Ради України від 21.11.1995 – 1995 р., № 47, ст. 349.
14. Кодекс туриста // Туризм в Україні: Збірник нормативно-правових актів: В 5 т- Ужгород: ІВА, 2000. – Т. 5. – С. 150-152.
15. Постанова Кабінету Міністрів України від 21.12.2005 р. № 1251 «Про затвердження Порядку організації виїзду дітей за кордон на відпочинок та оздоровлення» // Офіційний вісник України від 11.01.2006 – 2005 р., № 52, стор. 371, стаття 3294.
16. Правила обов'язкової сертифікації послуг з тимчасового розміщення (проживання), затверджені наказом Держстандарту України від 27.01.1999 р. № 37 (у редакції наказу Держспоживстандарту України від 03.09.2007 р. № 207) // Офіційний вісник України від 07.05.1999- 1999 р., № 16, стор. 143.
17. Про внесення змін до Закону України «Про туризм»: Закон України № 1282-IV від 18.11.2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1995. -№ 31. – Ст. 241.
18. Про затвердження Державної програми розвитку туризму на 2015-2020 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2014р. № 583 // Офіційний Вісник України. – 2002. – №18.
19. Про затвердження Ліцензійних умов провадження туроператорської та турагентської діяльності: Наказ МКТ та Держпідприємництва від 11.09.2007 № 111/55 .
20. Про захист прав споживачів: Закон України № 1023-XII від 12.05.1991р. // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 30. – Ст. 279.
21. Про ліцензування певних видів господарської діяльності: Закон України № 1775-III від 01.06.2000 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 36. – Ст. 299.
22. Про міжнародні договори України: Закон України № 1906-IV від 29.06.2004р. //Голос України від 03.08.2004. -№ 142.
23. Про оподаткування прибутку підприємств: Закон України від 28.12.1994 р. № 334/94-ВР.
24. Угода про партнерство та співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами, підписана у Люксембурзі 14 червня 1994 року.
25. Указ Президента України від 02.03.2001р №127/2001 «Про підтримку розвитку туризму в Україні».
26. Указ Президента України від 15.06.2001р. № 435/2001 «Про додаткові заходи щодо реалізації права людини на свободу пересування і вільний вибір місця проживання».
27. Хартія туризму // Туризм в Україні: Збірник нормативно-правових актів: В 5 т- Ужгород: ІВА, 2000. – Т.5.

Базова література:

1. Барчукова Н.С. Международное сотрудничество государств в области туризма. – М., 1986.-308 с.
2. Борисов К.Г. Международный туризм и право: Учебное пособие. – М. : Изд-во «НИМП», 1999.-352 с.
3. Вихристенко Б.І., Опанасюк Н.А. Практико-правові аспекти діяльності громадських туристичних організацій України // Бюлетень Міністерства юстиції України. – К., 2007. – №5.-С. 99-110.
4. Вихристенко Б.І., Опанасюк Н.А. Цивільно-правові проблеми у діяльності туристичних підприємств: порівняльно-правовий аналіз // Бюлетень Міністерства юстиції України. – К., 2007. – № 8. – С. 76-94.
5. Кіріяджи В.В. Правове регулювання галузей турбизнесу: учбов. посібник. – Донецьк: ДІТБ, 20021.-339 с.

6. Кубах А.І. Правове регулювання туристської діяльності: Навчальний посібник /А.І. Кубах, Т.А. Коляда, О.В. Харитонов. – Х.: ХНАМГ, 2010. – 282 с.
7. Маринин М.М. Туристские формальности и безопасность в туризме. – М. : Финансы и статистика, 2002. – 144 с.
8. Мельник А.Ф., Якубова Е.В. К вопросу формирования механизма управления развитием туризма на Украине // Организация и регулирование экономики. – Вып. 107. – К. : Либідь, 1992.-С. 105-116.
9. Осипова О.Я. Транспортное обслуживание туристов. Учебное пособие. – М. : Издательский центр «Академия», 2004. – 368 с.
10. Правове регулювання туристичної діяльності в Україні: Збірник нормативно-правових актів / Під заг. ред. проф. В.К. Федорченка; Київ. ун-т туризму, економіки і права. – К. : Юрінком Інтер, 2002. – 640 с.
11. Ткаченко Т.І. Управління якістю готельних послуг: монографія / Т.І.Ткаченко, С.В. Мельник, М.В. Новак. – К.: КНТЕУ, 2006. – 234 с.
12. Туризм и гостиничное хозяйство / Под ред. проф. д.э.н. Чудновского А.Д. – М. : Издательство ЭКМОС, 2000. – 400 с.

Додаткова література:

13. Бобкова А.Г. Правовое обеспечение рекреационной деятельности / НАН Украины. Институт экономико-правовых исследований, Донецкий гос. ун-т. – Донецк : Юго-Восток, 2000. – 308 с.
14. Быковская А. Некоторые комментарии к Генеральному соглашению по торговле услугами // Маркетинг. – 1998. – № 3. – С. 82-104.
15. В.А. Квартальное, И.В. Зорин. Туристика. – М. : Советский спорт, 2001.
16. Гончарук Ю.С. Стратегічні напрями міжнародного співробітництва України у сфері туризму [Електронний ресурс] / Ю.С. Гончарук, О.В. Пирог // Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. Збірник наукових праць. – Івано-Франківськ, 2009. – Вип. 5, том 2. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_gum/aprer/2009_5_2/03.pdf
17. Грабовський Ю.А., Скалій О.В., Скалій Т.В. Спортивний туризм Навчальний посібник. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2009. – 304 с.
18. Гуляев В.Г. Туристские перевозки (документы, правила, формуляры, технологии). – М. : Финансы и статистика, 1998. – 368 с.: ил.
19. Данканич Т.П. Організаційно-правові аспекти здійснення туристичної діяльності / Т.П. Данканич // Збірник наукових праць Кіровоградського національного технічного університету. Економічна науки. – 2009. – № 16 (частина 1).
20. ЄС підтримує розвиток туризму в Україні [Електронний ресурс] // Новини співпраці з ЄС. Бюлетень Представництва Європейської Комісії в Україні. – 2009. – № 30 (5 червня). – С. 1. – Режим доступу: http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/documents/eucooperationnews/30_eucooperationnews_uk.pdf.
21. Жукова М.А. Управление индустрией туризма в современных условиях: Дис. ... д-ра экон. наук: 08.00.05. – М, 2003. – 354 с.
22. Конституційне право України: Підручник / за ред. П.Я. Тація, В.Ф. Погорілка, Ю.М. Тодици. – К., 1999. – С. 126-137.
23. Крылова Г.Д. Основы стандартизации, сертификации и метрологии: учеб. для вузов / Г.Д. Крылова. – М. : Аудит: ЮНИТИ, 1998. – 479 с.
24. Міщенко А.Г. Міжнародне співробітництво в сфері туризму / А.Г. Міщенко // Вісник МНТУ. – Серія Економіка – № 2(5). – С. 152-156.
25. Опанасюк Н.А. Правове регулювання туристичної галузі в Україні: його стан та необхідність вдосконалення // Вісник ДІТБ: щорічний науковий журнал. Випуск 6. – Д.: Донецький інститут туристичного бізнесу, 2002. – С. 57-61.

26. Опанасюк Н.А. Про проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про туризм» // Держава і право: Збірник наукових праць, Юридичні і політичні науки. Випуск 20. – К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2003. – С. 181-188.
27. П.Кабушкин Н.И. Менеджмент гостини и ресторанов: учеб. пособие / Н.И. Кабушкин, Г.А. Бондаренко. – Минск : Новое знание, 2000. – 216 с.
28. Павлик В., Тесленко В. Права людини: міжнародні договори ООН та Ради Європи / Комітет виборців України. -К. : Факт, 2001. – 151 с.
29. Права і свободи людини і громадянина в Україні / В.Ф. Погорілко, В.В. Головченко, М.І. Сірий. – К., 1997. – Є. 24-25; 12-38.
30. Проблеми географії та менеджменту туризму : моногр. / В.Г. Явкін, В.П. Руденко, О.Д. Король та ін. ; Чернівецьк. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. – Чернівці : Рута, 2006. – 260 с.
31. Таксанов А. Некоторые аспекты безопасности в туризме: методологический подход к безопасности в туризме // «Васко да Гама» – Менеджмент и маркетинг в туризме. – 2002. – № 3. – С. 15-21., С.17.
32. Чехович С.Б. Стан законодавчого забезпечення реалізації та захисту права на свободу пересування: Аналітична доповідь. – К. : Фонд «Правова ініціатива», 2003. – 99 с.
33. Шевченко Я.М. Туризм і право на туризм //Матеріали II-ої Міжнародної науково-практичної конференції «Туризм у XXI столітті: глобальні тенденції і регіональні особливості». – К. : Знання України, 2002. – 560 с.

13. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

34. <http://www.tau.org.ua/>
35. <http://franceguide.com/>
36. <http://www.world-tourism.org>.
37. http://www.harrisinteractive.com/harris_poll/index.asp.
38. <http://www.satis.kiev.ua>.
39. <http://www.ratanews.ru/>
40. <http://www.shipregistr.kiev.ua/>.
41. <http://www.greentour.com.ua>.
42. <http://tourlib.net>